

se vendar ne posrečilo. Vse druge priprave ne morejo nadomestiti prirodnih ugodnostij.

Pa ne le duh in okus sira, temveč tudi duh in okus surovega masla se ravna po krmi, katero dobivajo krave, če tudi se to tako zelo ne opaža. Umen živinorejec bode vendar na to gledal, da krave dobivajo krmo, po kateri bode surovo maslo imelo dober okus. Pokladal jim zlasti ne bode stvari, od katerih bi surovo maslo dobilo kak zopern okus.

Znanstvene preiskave so pokazale, da imajo krave največ mleka, če se jim dajo lanene preše, zatem pa slede po dobroti koruzna moka, otrobi, oves in seno. Po ovsu ima surovo maslo tudi lepo barvo, kar je tudi važno za kupčijo. Po koruzni moki ima surovo maslo tudi lepo barvo in je poleg tega še jako trpežno. Preveč lanenih preš nikakor ni dobro pokladati, ker je potem surovo maslo preveč oljnato videti. Dobro so pa preše, če se dado primešane drugi krmi, ker po njih nimajo krave sicer posebno dosti mleka, ali se s tacega mleka posname dosti smetane. Najbolje je surovo maslo, če se kravam daje zelo mešana krma. Sicer pa kakavost surovega masla ni zavisna le od piče, temveč tudi od krave same. Od marsikaterere krave ne dobimo dobrega surovega masla, naj jej polagoma tako ali tako klajo.

Za pripravo dobrega surovega masla je pa treba tudi izurjenih ljudij in dobrih priprav. Od tod pa prihaja, da dobro surovo maslo dobimo iz večjih kmetij. Po nekaterih deželah so se obnesle zadruga, v katerih lahko tudi manjši gospodarji pripravljajo okusno surovo maslo za prodaj. Nedavno se je osnovala menda v Tolminskem taka zadruga in mi jej želimo boljšega uspeha, nego ga je imela kranjska mlekarska zadruga, ki je nehala nekoliko zaradi nespretnega vodstva, še več pa zaradi pomanjkanja združnega duha mej združniki samimi.

Za surovo maslo se navadno dobe lahko kupci, če je okusno. Ker se pa tacega masla vedno ednako porabi, so za pridobivanje surovega masla samo kmetije, kjer imajo vedno skoro jednako mleka. Če pa nekatere čase ni surovega masla zgubé se stalni kupci in surovo maslo se ne more tako dobro prodati. Za take kmetije se zatorej bolj priporoča sirarstvo, ki se tudi na Kranjskem goji z večjim vspehom. Blizu mesta je pa seveda še najbolje sveže mleko prodati.

Kmetijske raznoterosti.

Obrezovanje dreves pri presajenju. Hrušk in jabolk pri presajenju ni dobro obrezovati zelo po vejah, pač pa se smejo precej obrezati korenine. Drevesce, ki se je po vejah preveč obrezalo, počasi poganja. Slive, češnje, češplje in breskve se pa smejo pri presajenju tudi po vejah obrezati, ali vendar tudi ne preveč.

Gnojenje vrtnicam. Za vrtnice so saje jako dober gnoj. Denejo naj se v vodo, tako da je voda črna in s to vodo naj se preliva okrog vrtnic, ko se je poprej zemlja okrog njih prekopala in zrahljala.

Valjanje travnikov. V Belgiji imajo navado, da pomladi povaljajo travnike z valjarji. S tem se potlačijo ruše, katere je privzdignil mraz po zimi in izlišna voda spravi se na površje, da prej izpuhti. Zatrjuje se, da na povaljanih travnikih poprej začne trava rasti in se več sena nakosi.

Kako preženemo bolhe psom? Zmešaj 1 liter vode s 12 grami alojne tinkture, in s to tekočino umij psa in ga počesi. Bolhe in drugi mrčeši bodo poginoli. Z navadnim merčesnim prahom se sicer bolhe spravijo, ali ne poginejo, temveč nadlegujejo ljudij.

Poučni in zabavni del.

Iranska pravljica.

(Ruski spisal D. N. Certelev.)

Bil je mračen dan. Pred svojim dvorcem je sedel Džemšid, mogočni iranski car; bil je sam, — nekaj stopinj od njega stal je samo oroženosec z lokom in pšico. Car je sedel molče; globoko zamišljen gledal je oblake, ki so se plazili skoro pri tleh, obešali so se po skalah, in zavijali vrhove gorá v težko ogrinjalo; ko se je na nekaterih krajih pretrgala siva zaveza, pokazalo se ni modro nebo, temveč drugi oblaki, ravno tako sivi, samo bolj enakomerno razgrnjeni in negiblivi, kakor bi bili otrpneli in za veke zaslonili nebo z neprodno maso.

Nakrat se je v megli pokazala črna pega, ki je hitro naraščala in se približavala z neravnim, poganjačim gibanjem. Sedaj se je skoro zamotala v vrhove dreves, sedaj zopet vzdignila se nad njimi. Ko jo je car zapazil, bila je še samo kacih deset korakov od njega. Še jeden trenotek in mogel si razločiti jasno orla, ki si je prizadeval, da bi z železnimi kremplji zgrabil kačo, ki je liki črn trak bila ovita okrog njega in ga je dušila.

— Moj lok!

Oroženosec je skočil k carju in pšica je zažvižgala. Zastonj ni veljal Džemšid za prvega iranskega strelca. Orla ni ranila pšica, ali predrila je kačo, ki je pala z visočine in se razbila ob kamenji prav pri carjevih nogah. Orel je pa razpel mogočne peruti, vzdigoval se vedno višje in višje, naposled je pa izginil v oblakih.

Minoli so trije dnovi. Car je zopet sedel pred svojim dvorcem; jasno modro nebo razprostiralo se je nad zemljo, daljni snežniki blesteli so v daljavi. Nakrat zasliši car šum perut in orel se je počasi v krogih vrtil nad njim bližajoč se zemlji. Džemšid ga je nakrat spoznal kajti na perutih so se še videli sledovi kačjega grizenja. Car ga ni utegnil bolje ogledati, že je izpustil iz kljuna nekaj zrn, znova mahnil s perutmi, začel vzdigovati se v krogih in zginil je v jasnem modrem nebu.

Car je poklical vedeževalce, ko niso mogli uganiti, kaj pomeni ta prikazen, in kaka zrna bi bil prinesel Ormuzdov orel, sklenili so jih posaditi. Čas je tekkel in zrna so izrasla; na gibkih vejah viseli so prozorni sadovi v čopkih, in nikdo se jih ni upal pokniti. Vedeževalci so

sklenili iz njih iztisniti sok in napraviti pijačo. Pa okus njen je bil tako čuden, da so jo imeli za strup. Ker tudi strup včasih prav pride, spravili so to pijačo v klet, za debele duri, od katerih je imela ključ Frereng, ljubljena žena Džemšidova. Minolo je leto, minolo je drugo, in vsi so pozabili na ta sok.

V tem so v Iran pridrli sovražniki; Džemšid je odbil njih napad in jih daleč zasledoval. Zastonj je Frereng pošiljala za njim sela za selom s prošnjami, da se vrne, vedno dalje je prodiral v nerodovitne turanske stepe, dokler mu niso nazadnje sovražniki prišli za hrbet in mu tako zaprli poti, da se ni mogel vrniti.

Minovali so dnevi za dnevi, ali nesrečna Frereng je zastonj čakala poročil o svojem moži. Kaj bode ž njo, kaj bode z vso deželo? Žalostna je presedela cele dni pred dvorcem in gledala, se li ne vzdiguje prah na cesti. po kateri je odšel car s svojo vojsko. Kolikokrat jej je poskakovalo in zopet zamiralo srce, ko se je v daljavi pokazala črna točka, rasla in hitro bližala se po znani cesti. Pa ni še prišla na pol pota, pa se je veter zasuknil in vrtinec pesek in prah odnesel na drugo stran.

Po noči, ko je padala rosa in je tisočero zvezd se bliščalo na jasnem nebu, bilo je mračno in temno v zapuščenem dvoru Džemšidovem. Mračne in žalostne misli so rojile po glavi bedni carjevi soprogi. Poslednje upanje jej je ginilo, in s slednjim dnem je bila bolj potrta. Še malo časa, pa bodo sovražniki s krvjo poplavili kraj, pobili poslednje bojnike iranske in njih žene odvedli v suženjstvo. V deželi bode zapovedoval novi vladar; ta dvorec bode njegov, ti vrtovi njegovi in ona... Ne, take sramote neče čakati... Vse je odločeno, naj pridejo sovražniki, naj zasedejo deželo, ona tega ne bode videla, ona ne bode gledala sramote in izdaje.

Solnce se še ni pokazalo izza gore in Frereng je že sedela pred dvorcem, obračala oči po potu, kjer je poslednjikrat videla carja. Kaj je ostalo od njegovih blestečih nad, čemu jej je vsa lepota? Solnce ki se sedaj prikazuje tam izza skalovja, se še ne skriva tam za gozde, ko zanjo ne bode več vsega, kar se žari na svetu, ko tudi nje ne bode več... Jutri, čez jeden mesec, čez več let bode zopet vzhajalo solnce, obsevalo te gore, te vrte, ta dvorec, ali vse to ne bode več zanjo, ona vsega tega ne bode več gledala.

Hitro je potegnila kinžal (bodalo) izza pasa. Jeklo se je zabliskalo v solnčnih žarkih. Še jedno trenutje, pa se zasadi ostrina v bele prsi njene, stresla se je po vsem telesu, ko je pomislila, kako bode brizgnila kri, kako porudečila njen obraz, obleko njeno... Kinžal jej je pal iz rok, ali ona ga je pogumno zopet pobrala. Nakrat zasliši nad seboj šumenje perut, ki so jo hladile. Velikanski orel plaval je nad njo. Frereng se je stresla, kakor bi se bila prebudila iz sanj.

— Hvala tebi, zašepetala je, — ti si me rešil tega strašnega trenutka, pokazal si mi, da moram umreti, ne da bi izkazila svojo podobo, ki mu je bila tako draga. Hitro je vstala, napotila se je v globoko klet, kjer je

tudi opoldan vladal mrak in tiščina. Seboj je vzela svetilnico, katera je razsvetljevala komaj nekaj korakov pred njo. Čutila je hlad in vlažnost. Pogumno vzela je kovano srebrno kupo in do vrha napolnila jo s tekočino iz posode, katera je že dolgo tukaj bila shranjena in pozabljena. Sedaj je še le umela pomen zrn, katere je prinesel Džemšidn orel. Njega ni mogel rešiti pogube, ali njeni ženi je pripomogel, da se izogne sramote.

— Hvala tebi, krilati Ormuzdov sel! Pomagal si mi idti za možem!

Niti trenutek se ni več pomišljala, hkratu je izpraznila kupo. Duh se jej je razburil, gorkota jo je prešinila po žilah. Še jedno trenutje pa bode vsega konec. Tako je legla na zemljo in ni več čutila vlage. Strašile je niso več čudne sence, umikajoče se trepetajočemu plemenu, niti iskre, bliščajoče se po zlatih in srebrnih posodah.

Pala je na tla prazna srebrna kupa in zazvenela, pa ona tega ni več slišala. Zdelo se je, da so zlato in sence umaknile se nekam daleč in vse to se več nje ne tiče. Pomnila je svoje gorje, ali sedaj zanjo to ni bilo več gorje... Taka je toraj smrt? Kaj se je poprej tako bala? Zatisnila je oči. Zdelo se jej je, da zveni okrog nje na tisoče tenkih, jedva slišnih srebrnih zvončkov, da nekdo tiho ziblje, kakor bi jo hotel zazibati v spanje. Neki mehek, tih val jo je nesel v brezmejno daljavo vedno dalje in dalje. Čas je tekel, ali ona ni vedela, so li pretekle ure ali leta, kar je izpila strašno pijačo. Včasih se jej je zdelo, da se je nad njo nekaj zasvetilo, da sliši glasove nad seboj. Pa kmalu se je vse zlilo v nejasni zvok in vedno dalje in dalje jo je nesel mogočen, miren val.

Nakrat je jasno zaslišala Džemšidov glas:

Kje je ona, kje? Umrla! Zakaj nisem pal v poslednji bitvi?

— Ne, še diše, še je živa, odgovoril je drugi glas.

Še jedno trenutje in ona začuti gorek poljub in odpre oči. Ostrašeni sluge stoje okrog nje. Ona leži pred dvorcem, kjer je tako dolgo pričakovala Džemšida, on pa ves zaprašen in poten sklonjen nad njo, niti potne oprave še ni utegnil odložiti. Ona zapira in odpira oči in naravnost nad njo na jasnem nebu v strašni visokosti pa mirno kroži mogočen orel...

Minula so sto in tisočletja, zrna, katera je prinesel nekdam Džemšidu Ormuzdov sel, razsejala so se po vsej zemlji. Ljudje se več ne boje pijače, ki je nekdam bila upijanila Frereng. Te lepodiseči valovi se pene in žare po vseh pirovanjih, ogrevajo srca in preganjajo skrbi in bridkosti. Pa Ariman ne pusti človeku, da bi brez kazni užival ta dar iz nebes, on ume ostrupiti to pijačo s svojim strupom, in kadar kaplja tega strupa pade v kupe, se veselje spremeni v jezo in prozorno svetlorudeča tekočina spremeni se v temnorudečo kri.